

ВЕЛИЧ ГЕНІЯ Т. Г. ШЕВЧЕНКА

Пузік В. К., *ректор ХНАУ, чл.-кор.НААН України, доктор с.-г.наук, професор*

Для справжніх геніїв час не вимірюється датами, їхні ідеї і творчі надбання перебувають поза часом, вони – безсмертні!

Сьогодні ми щиро віддаємо наші серця Великому поетові. У ці березневі дні минає 200 років від дня народження національного пророка, невмирущого генія слова, воістину народного поета, художника, борця за ідеали справедливості й добра, за кращу долю України та українського народу – Тараса Григоровича Шевченка.

У його щирому, проникливому слові з усією силою і красою зяяніла горда і волелюбна українська душа. Тарас Шевченко по праву є геніальним натхненником державного відродження вільної України. Усі національно-культурні ідеї, відображені у творах митця, сприяють поглибленню нашого розуміння національного духу українського народу.

Відзначаючи 200-річчя Т.Г. Шевченка, українці можуть пишатися його внеском у світову скарбницю поетичного слова, зразком служіння своєму народові.

Змінювалися суспільно-політичні та економічні формації, перегорталися героїчні й трагічні сторінки історії і сучасності України, українські землі віками знаходилися у складі інших держав, але постать Великого Кобзаря для всіх поколінь українців двох останніх століть була і залишається неперевершеною.

Геній видатного поета і художника увібрав у себе рідну землю, природу, волелюбний дух патріотизму козацтва, важку долю українців. Тому царизм тримав Т. Г. Шевченко майже 35 років у кріпацтві і на засланні. Тарасове слово йшло від душі і серця. Воно стало близьким і рідним мільйонам читачів багатьох народів, держав і континентів. І сьогодні Т.Г. Шевченко залишається духовним, гуманістичним і політичним лідером українства у всьому світі, взірцем всієї української історії боротьби за свободу народу.

Майбутнє суспільства поет пов'язував із самоврядуванням народу, суспільною колегіальною формою реалізації влади, її гарантії від сваволі. Неодмінною умовою життєдіяльності такого суспільства буде вирішальна роль людини праці на своїй землі. Його ідеалом була демократична республіка.

Т.Г. Шевченко був послідовним борцем проти національного гніту, відстоював ідею національного визволення, державної самостійності України, пристрасно бажав, «щоб усі слов'яни стали добрими братами, і синами сонця правди...».

Варто зауважити, що Кобзареві не були притаманні національна обмеженість і національний фанатизм.

Його ідеї та активна громадянська позиція протягом усього життя підкреслювали глибоку шану, любов до рідної України, відчуття патріотизму. Творчість і діяльність поета позначилися на поширенні волелюбних ідей,

розвитку національної самосвідомості українського народу, здатного до боротьби за ідеали соціальної, політичної і національної свободи України, його гідності і честі.

Наймогутнішою рисою творчості Шевченка є співчутливість, здатність розуміння іншої людини. Це те, на чому стоїть людяність, людське ставлення до світу. Звідси – безпосередній вихід на категорії «Людяність» - «Гуманізм» - «Добро» - «Любов», синергетична енергія яких трансформується в Красу, тобто в естетичну енергію вираження інстинкту націозбереження на основі органічної єдності людини з природою.

Картини природи, створені генієм Шевченка, вражають не тільки красою, а й глибоким філософським смислом. Недарма він змалку списував Сковороду, того, що вчив, на чім світ стоїть, проповідував єдність трьох світів – макросвіту (космос), мікросвіту (людина) і світу Біблії (слова-символи). Істину цього вчення людство відчуло, коли від втрати третього світу почали розпадатися і глухнути перші два, і людина стала ворогувати з природою і з собою.

У пейзажах і поезіях Шевченка природа і життя людини постають єдиним цілим. Так, на офорті «Видубицький монастир» (1844) романтизм пейзажу майстерно поєднано з реалізмом повсякденного життя. А на картині «Циганка-ворожка» (1841) глядача приваблюють не лише сюжет, яскраві кольори та портретний психологізм, а й віковичний величний план на подвір'ї.

Розкішні дерева є невіддільним елементом Шевченкових пейзажів. Верба, тополя, калина, дуб та діброва – улюблені образи Шевченка – поета і художника. Для ілюстрації достатньо навести кілька рядків із поеми «Катерина»:

*Попід горою, яром, долом,
Мов ті діди високочолі.
Дуби з Гетьманщини стоять...*

Загалом усі художні твори, у яких змальовується природа, становлять не лише мистецьку, а й наукову цінність. У поклонінні природі – витoki сучасної геокультурної проблематики, у світлі якої Шевченкові твори стають цінним документальним джерелом географічних та історичних знань про край, природу якого по-хижацьки винищено людиною. Такими, зокрема, є художні твори Шевченка про Приаралля, надмірна експлуатація унікальної екосистеми якого призвело до екологічної катастрофи.

Шевченко сприймав природу не лише як поет і художник, а й як філософ. На формування його філософських та естетичних поглядів великий вплив справила відома книга Олександра фон Гумбольдта «Космос», у якій синтезовано знання про природу, подано узагальнену картину будови Всесвіту, висвітлено естетичні аспекти сприйняття природи.

Шевченко наголошував у листі до Б.Залеського, що «ботаніці й зоології необхідне захоплення, інакше ботаніка й зоологія буде мертвим тропом між людьми. А захоплення цього можна набути тільки глибоким розумінням краси, нескінченності, симетрії й гармонії в природі».

У ці дні українство з повагою і трепетом схиляє голову перед пам'яттю основоположника сучасної української літературної мови. Великий Кобзар став

знаковою фігурою не лише української, а й світової літератури, здобувши право на безсмертя. Тому навіть через роки й віки не міліє, а прибуває джерело людської шани та поваги. І не даремно в кожній українській оселі є шевченківський «Кобзар», який вчили та вчать на пам'ять, за яким навчають читати.

Сповнені любов'ю до рідної землі, прагненням зробити життя українців гідним і достойним, з натхненням звучать слова Тараса і сьогодні. Глибоко переконаний, що вони є і будуть важливим орієнтиром та дороговказом на подальшому шляху державотворення й демократизації суспільства. Не має сумніву, що, як і мріяв наш великий пророк, «оживе добра слава, слава України».

Нехай святе Шевченкове ім'я об'єднає всіх нас незалежно від поглядів та переконань задля щасливого майбутнього. Хай велич генія Т. Г. Шевченка живе й перемагає.

Тож несімо гідно у своїх серцях вічне слово Кобзаря, рівняймося у своїх ділах та думках на нього, втілюймо його заповіді у життя.

Т.Г. ШЕВЧЕНКО - ГЕНИЙ УКРАИНСКОГО НАРОДА

Аннагульєв Б.Б., студ. 4 курса факультета менеджмента и экономики
Научный руководитель – Войчук Н.Г., старший преподаватель кафедры
укр. и русск. языков

Тарас Григорьевич Шевченко - великий поэт, гений украинского народа, который внес неоценимый вклад в духовную сокровищницу человечества. В своем творчестве художник достиг мирового уровня. Его совершенные произведения сеют зерна света и добра, полыхают неугасаемым пламенем бескомпромиссной справедливости, пронизательной мудрости. Тарас Шевченко родился крепостным, и ему, как никому другому, были близки и понятны страдания бедноты. Поэтому всю свою жизнь поэт посвятил служению идее национального и социального освобождения трудящихся. В своих произведениях он излучал на обиженных всю силу большой любви, а трагедию сироты или вдовы возносил до уровня мировой трагедии.

«Кобзарь» Т. Шевченко знаменовал собой демократизацию мировой литературы, потому что с его страниц едва ли не впервые заговорили целые социальные материи, которые оставались неизвестными для элитарной культуры, и это было откровением.

Творчество Т. Шевченко – выдающееся всеевропейское и мировое явление, так как поэт впервые в истории нарушил тысячелетнюю немоту социальных низов. Поэтому "Кобзарь" имеет планетарное значение: именно украинским словом впервые заговорили неизвестные до тех пор для элитарной культуры народы мира, представителем которых стал украинский народ.

Имя Тараса Шевченко драгоценной жемчужиной сверкает в золотой сокровищнице мировой культуры. В плеяде бессмертных классиков литературы